

**DOSSIER DE PREMSA DE
L'INFORME ANUAL DEL WORLDWATCH INSTITUTE**

L'ESTAT DEL MÓN 2008

***TEMA CENTRAL: INNOVACIONS PER A UNA
ECONOMIA SOSTENIBLE***

Edita:

UNESCOcat
El valor de les cultures

Amb la col·laboració de:

 Generalitat de Catalunya
**Consell Assessor per al
Desenvolupament Sostenible**

 **OBRA SOCIAL
Caixa Sabadell**

 Obra Social
SA NOSTRA Caixa de Balears

27 de febrer del 2007

PRESENTACIÓ DE *L'ESTAT DEL MÓN 2008*

Avui s'ha presentat *L'estat del món 2008 - Innovacions per a una economia sostenible* a la Sala d'Actes de Caixa Sabadell a Barcelona. A la roda de premsa hi han intervingut: Francesc Clusella, vicepresident primer de Caixa Sabadell, en representació de la Fundació; Onno Serroo, director en funcions d'Unescocat; Ramon Arribas, director del Consell Assessor per al Desenvolupament

Sostenible de la Generalitat de Catalunya; i Gary Gardner, director de recerca del Worldwatch Institute i codirector de *L'estat del món 2008*.

L'estat del món és un informe anual que publica el **Worldwatch Institute** en què s'analitzen **indicadors ambientals** que donen una idea de l'estat del planeta. El **Worldwatch Institute** és una **organització de recerca independent** que treballa per una **societat sostenible ambientalment i justa socialment**, en la qual les necessitats de tothom es satisfacin sense amenaçar la salut del medi natural ni el benestar de les generacions futures. Es fundà l'any **1974** i el seu president és **Christopher Flavin**. Un any més aquesta entitat aporta la seva síntesi dels temes que des del punt de vista ambiental necessiten la màxima atenció. Enguany, *L'estat del món 2008* se centra en les innovacions econòmiques que es poden dur a terme des d'empreses, governs i institucions per encaminar el planeta cap a un futur sostenible. *L'estat del món* es publica en més de **40 llengües** i constitueix una obra bàsica, ja que s'avança a les tendències socioeconòmiques que posen en perill la salut del planeta.

L'informe el publica en català **Unescocat** – Centre UNESCO de Catalunya des de fa setze anys, amb la col·laboració de l'**Obra Social "Caixa Sabadell"**, l'**Obra Social "Sa Nostra"** i més recentment el **Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible**.

INNOVACIONS ECONÒMIQUES PER ACONSEGUIR UN FUTUR SOSTENIBLE

Els emprenedors, les organitzacions no governamentals i els governs d'arreu del planeta estan inventant la primera economia global sostenible de la Terra, segons *L'estat del món 2008. Innovacions per a una economia sostenible*. En resposta al canvi climàtic i altres problemes ambientals, aquests líders estan provant sobre el terreny tota una sèrie d'innovacions econòmiques que ofereixen noves oportunitats sorprenents i prometedores per aconseguir una prosperitat a llarg termini, segons el nou informe del Worldwatch Institute.

«Abans considerats irrelevants per a l'activitat econòmica, els problemes ambientals estan reescrivint de dalt a baix les regles per a les empreses, els inversors i els consumidors, i afecten més de 100.000 milions de dòlars en fluxos de capital anuals», segons els codirectors del projecte, Gary Gardner i Thomas Prugh.

L'informe descriu una sèrie d'oportunitats econòmiques que atrauen capital. Es calcula que es van invertir 52.000 milions de dòlars en energies renovables el 2006, un 33 % més que el 2005. Les estimacions preliminars indiquen que la xifra podria arribar als 66.000 milions de dòlars el 2007. El comerç del carboni creix d'una manera encara més vertiginosa, ja que va arribar a uns 30.000 milions de dòlars el 2006, gairebé tres vegades més que el volum negociat el 2005.

Alguns dels interlocutors més poderosos de l'economia actual, entre els quals Citigroup, Goldman Sachs, Kleiner Perkins Caufield & Byers, McKinsey & Company i Wal-Mart, han anunciat iniciatives ambientals innovadores en els últims dos anys. Moltes grans empreses estan dirigint tota la seva força política allà on es troba el capital d'inversió: 27 grans companyies, entre les quals Alcoa, Dow Chemical, Duke Energy, General Motors i Xerox, insten enèrgicament el Congrés dels EUA perquè aprovi una legislació que reguli les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle, un fet que hauria estat impensable fa dos anys.

Les companyies innovadores també estan revolucionant la producció industrial per fer front als reptes ambientals, i de passada comproven que estalvien diners: el 2007 el gegant químic DuPont va retallar les seves emissions de gasos amb efecte d'hivernacle un 72 % per sota dels nivells del 1991 i això li va estalviar 3.000 milions de dòlars.

Un altre signe de canvi dràstic són els 575 fons de cobertura ambientals i energètics que ara existeixen, la majoria constituïts en els últims anys. La «tecnologia neta» ha crescut ràpidament i s'ha convertit en el tercer receptor més gran de capital risc, només darrere d'Internet i la biotecnologia. A més, 54 bancs, que representen el 85 % de la capacitat global privada per finançar projectes, ha aprovat els Principis d'Equador, una nova norma internacional d'inversió sostenible.

L'estat del món 2008 cita dos grans estudis de simulacions econòmiques segons els quals el dany provocat pel canvi climàtic global podria arribar al 8 % del producte econòmic global a finals d'aquest segle. Citant dades del Banc Mundial, l'informe també destaca que 39 països van presentar un descens del 5 % o més en la riquesa quan les mesures de comptabilitat també van incloure factors com ara l'explotació forestal insostenible, l'esgotament dels recursos no renovables i el dany derivat de les emissions de carboni. En 10 països, el descens va oscil·lar entre el 25 i el 60 %.

Per evitar l'enfonsament econòmic mundial, els autors de *L'estat del món 2008* reclamen grans reformes en la política dels governs per allunyar la inversió d'activitats destructives com ara l'extracció de combustibles fòssils i dirigir-la cap a una nova generació de sectors ambientalment sostenibles. Entre les recomanacions figuren reduir les subvencions i aplicar impostos ambientals per tal que els preus reflecteixin la realitat ecològica.

«Avui disposem de les eines necessàries per encaminar l'economia global cap a un camí sostenible», segons els codirectors del projecte, Gardner i Prugh. «Ara cal unir-les i ampliar-les perquè siguin la norma en totes les economies actuals.»

L'informe insta a fer una avaluació completa i una taxació dels serveis que la naturalesa proporciona amb gratuïtat a l'economia humana i descriu diverses iniciatives per crear mercats que protegeixin la biodiversitat. L'informe cita un estudi recent segons el qual hi ha programes de comptabilitat verda en marxa almenys a 50 països i que 20 països més tenen previst d'introduir-los.

Segons *L'estat del món 2008*, cada cop hi ha més proves que indiquen que l'economia global està destruint la seva pròpia base ecològica. El llibre cita l'execonomista en cap del Banc Mundial, Nicholas Stern, autor de l'aclamat informe Stern sobre l'economia del canvi climàtic, que descriu els canvis que s'estan produint en l'atmosfera de la

Terra com «l'error de mercat més gran i de més gran abast que mai s'hagi vist».

Segons el president del Worldwatch, Christopher Flavin, «el progrés humà continuat depèn actualment d'una transformació econòmica més profunda que cap altra que s'hagi produït en l'últim segle. Hauríem de posar en pràctica un enfocament sostenible que aprofiti la capacitat dels mercats per distribuir els recursos escassos i alhora reconegui explícitament que la nostra economia depèn de l'ecosistema més gran que la conté».

L'ESTAT DEL MÓN 2008: INNOVACIONS PER A UNA ECONOMIA SOSTENIBLE

Energia

- Els diners que les empreses destinen a R+D en **tecnologies energètiques netes** va arribar als 9.100 milions de dòlars el 2006. La inversió del capital de risc i de fons privats en energia neta va totalitzar 8.600 milions de dòlars el 2006, un 69 % més que el 2005 i 10 vegades més que el 2001.
- La mitjana de les **normes d'eficiència dels automòbils** aviat arribarà als 6 litres/100 km al Japó i als 5,8 litres/100 km a Europa. La **producció de biocombustibles** ha crescut un 20 % anual des del 2005.
- Austràlia, la Xina i Califòrnia tenen previst deixar d'utilitzar la majoria de bombetes incandescentes i substituir-les per **làmpades fluorescents compactes**, que són quatre vegades més eficients.
- El govern d'Alemanya va anunciar plans per **tancar** la seva indústria de la hulla, que ja té segles d'antiguitat, per al 2018.
- El comerç global de **drets d'emissió de carboni** ha augmentat ràpidament i ha passat dels 328 milions de tones de CO₂ equivalent el 2005 als 1.131 milions de tones el 2006.

Producció industrial

- Les companyies innovadores estan revolucionant els **processos de producció**. El gegant químic **DuPont**, que s'ha compromès a reduir dràsticament les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle, va retallar les emissions en un 72 % per sota dels nivells del 1991 l'any 2007 i de passada es va estalviar 3.000 milions de dòlars.

- EcoCover Limited, de Nova Zelanda, ha aplicat els **principis del biomimetisme** per desenvolupar una estora protectora biodegradable feta a partir del reciclatge de paper triturat i unit amb pasta de peix. El producte, un substitut de les làmines de plàstic negre, redueix la necessitat de cuidar els jardins amb productes químics, conserva l'aigua, millora el sòl i evita els residus de peix i de paper dels abocadors.
- Els investigadors dels laboratoris Sandia han imitat els processos interns de les orelles de mar per desenvolupar estructures minerals/polimèriques que són òpticament transparents però gairebé indestructibles.

Agricultura

- Un estudi suec del 2003 va descobrir que el bestiar boví **criat amb herba orgànica** emet un 40 % menys de gasos amb efecte d'hivernacle i utilitza un 85 % menys d'energia en la producció de carn que el bestiar alimentat a base de gra.
- Un estudi recent que va durar dos anys va descobrir que les **truges criades en hivernacles** tenien més naixements vius que les truges confinades en estables. Els investigadors van descobrir que l'allotjament en grup podia reduir els costos de producció fins a un 11 % en comparació amb l'ús de gàbies de gestació.
- A Noruega, les grans piscifactories de salmònids han après que la **introducció de peixos «més nets» a les cledes** redueix dràsticament els polls i el malbaratament de pinso, i que el peix més net es pot recollir més tard per fer farina de peix; la producció de salmons es manté igual i els residus es redueixen més de la meitat, baixa la incidència de malalties i l'explotació obté de dues a tres ventrades addicionals. Un altre estudi noruec va descobrir que les pesqueries petites generen fins a cinc vegades més llocs de treball per unitat de valor descarregat que les grans pesqueries.
- Els agricultors que cultiven **arròs** a Bangla Desh han aconseguit reduir els costos de producció en un 10 % i la mitjana de la renda de les explotacions ha augmentat un 16 % en tan sols tres anys.
- Smithfield va anunciar el 2005 que només compraria a proveïdors que **no administressin antibiòtics** als seus animals, i el 2007 Tyson Foods va anunciar que l'aviram que venia a les botigues i els restaurants dels EUA ja no es tractaria amb antibiòtics.

- Wal-Mart va anunciar que en un termini de tres a cinc anys **certificaria** que tot el peix que distribueix al mercat nord-americà estaria criat amb criteris sostenibles.

Conservació d'espècies

- Es calcula que més de 400 «**bancs de zones humides**» a tots els EUA gestionen més de 3.000 milions de dòlars anuals en transaccions i que més de 70 bancs d'espècies (bancs de conservació) comercialitzen fins a 370 milions de dòlars en crèdits d'espècies cada any.
- Vulcan Materials Corporation, a Califòrnia, va establir una **servitud de protecció** als seus terrenys, l'hàbitat principal de l'espècie de mosca amenaçada *Rhaphiomidas terminatus abdominalis*, i va obrir un banc que venia «crèdits d'hàbitat de mosca» per als promotors que necessiten compensar les seves activitats.
- A Sud-àfrica, Colòmbia i la Unió Europea s'estan plantejant la possibilitat d'adoptar lleis que exigeixin o fomentin **compensacions en biodiversitat** o bé ja s'estan aplicant.
- El **programa Gra per Verd** de la Xina redistribueix els ingressos fiscals als agricultors perquè mantinguin les superfícies arbrades; l'objectiu és conservar les conques hidrogràfiques i evitar inundacions, però també ajudar a protegir espècies.

Els règims de propietat i la gestió dels recursos comuns

- Els economistes solen afirmar que un recurs no explotat sota un **règim de propietat privada** està destinat a la sobreexplotació, però els nombrosos règims de gestió dels recursos comuns, alguns dels quals fa segles que existeixen, demostren el contrari. A Bali, els agricultors que conreen arròs coordinen la utilització de l'aigua —un recurs escàs— d'una manera cooperativa a través de xarxes socials, la qual cosa dóna lloc a una distribució gairebé ideal en termes de productivitat agrícola.
- S'estan recuperant idees de la gestió dels recursos comuns i sorgeixen noves aplicacions. La **Wikipedia**, que es basa en una xarxa social gestionada col·lectivament, disposa actualment de gairebé vuit milions d'articles en anglès i 250 llengües més.

- Els **horts comunitaris** gestionats col·lectivament són cada cop més populars, i es calcula que ja hi ha uns 18.000 horts d'aquest tipus només als EUA. De la mateixa manera, el nombre de **mercats agrícoles** va augmentar un 150 % entre el 1994 i el 2006, i avui n'hi ha més de 4.000 als EUA.

Invertir per a la sostenibilitat

- Els **Principis d'Equador** han estat aprovats per 54 bancs signataris i representen més del 85 % de la capacitat global de finançament privat de projectes. Segons l'ONU, la **inversió en energia sostenible** del capital de risc global i els fons privats va totalitzar 8.600 milions de dòlars el 2006, un 69 % més que el 2005, i el nombre d'acords ha augmentat un 12 %.
- Actualment hi ha 575 **fons de cobertura ambientals i energètics**. La inversió global de capital en «**tecnologies netes**» va augmentar un 78 % l'any 2006, fins als 2.900 milions de dòlars, amb la qual cosa es va convertir en la tercera categoria més gran d'inversió de risc (i el tercer sector més gran d'aquest tipus a la Xina i els EUA).
- Actualment uns 2.500 dels gairebé 15.000 informes de sostenibilitat arxivats a *www.CorporateRegister.com* compleixen les **directrius de la Global Reporting Initiative**, els principis de comptabilitat generalment acceptats per elaborar memòries ambientals, socials i de governança.
- Més de 300 inversors institucionals que representen més de 41 bilions de dòlars en actius s'han apuntat a la cinquena repetició del **Projecte de Revelació sobre el Carboni**, que sol·licita a 2.400 de les empreses més grans del món que informin voluntàriament sobre les seves emissions de carboni i els processos de gestió.

La mesura de la riquesa i el benestar

- Bhutan s'ha fixat com a objectiu oficial la «**felicitat nacional bruta**» en lloc del creixement econòmic *per se*.
- S'amplia l'interès per les maneres de promoure el **benestar humà** entre les autoritats, i el benestar ja és un objectiu estatal a Austràlia, el Canadà i el Regne Unit.
- Una recent avaluació global va donar compte de l'existència de **programes de comptabilitat verda** almenys a 50 països i va identificar almenys 20 països més que tenien previst de posar en marxa aviat aquests programes.

GARY GARDNER I THOMAS PRUGH, DIRECTORS DE L'ESTAT DEL MÓN 2008:

Gary Gardner és director de recerca al Worldwatch Institut. Les seves investigacions i treballs tracten diferents qüestions, com ara la religió i el medi ambient, la desnutrició global, l'ús de materials i el canvi social. Des del seu inici a l'Institut, el 1994, ha escrit vuit capítols de l'anuari *L'estat del món* i en l'informe d'enguany n'és codirector juntament amb Tom Prugh. També ha estat autor i coautor de diversos quaderns del Worldwatch.

Abans d'entrar a formar part de l'Institut, Gary Gardner va exercir com a director de projecte del Projecte Soviètic de No Proliferació (Soviet Nonproliferation Project), un programa de formació i d'investigació de l'Institut de Monterrey d'Estudis Internacionals (MISS, Monterrey Institute of International Studies), a Califòrnia. Durant aquest període va escriure l'obra *Nuclear Nonproliferation: A Primer* (Manual de la no proliferació nuclear), que també s'ha publicat en castellà i en rus. Va desenvolupar material de formació per al Banc Mundial i l'Institut Millennium d'Arlington. Té un màster en ciències polítiques de la Universitat Brandeis i un màster en Administració Pública de l'Institut Monterey d'Estudis Internacionals. G. Gardner parla i escriu amb fluïdesa l'espanyol. Ha participat en nombroses conferències internacionals i col·labora freqüentment amb els mitjans de comunicació, com ara la BBC i la CNN.

Thomas Prugh és editor del Worldwatch magazine i codirector de l'informe *L'estat del Món 2008* del Worldwatch Institute. Després de completar la seva educació a la Universitat Americana de Washington D.C., Tom va treballar en correccions, tractament de drogues i alcohol i educació, relacions públiques, i gestor de publicacions. Abans d'entrar al Worldwatch Institute el 2002, va fer d'editor i gestor de tasques a l'Administració d'Informació Energètica al Departament d'Energia d'Estats Units. Com a redactor en temes ambientals i energètics, Prugh ha tractat la pluja àcida, la contaminació d'aigua subterrània, residus sòlids, pesticides, desforestació, capa d'ozó, economia ecològica, sostenibilitat, etc. El seu treball ha aparegut en molts diaris i és autor de dos llibres sobre les polítiques locals de la sostenibilitat global (2000) i sobre el Capital natural i la supervivència econòmica humana (1999).

OBRA SOCIAL CAIXA SABADELL

L'obra social és un fet distintiu i exclusiu de les caixes d'estalvis des dels seus orígens. L'Obra Social Caixa Sabadell neix, doncs, el 1859 amb la constitució de l'actual quarta caixa catalana per recursos de clients: a dia d'avui atén unes 632.000 persones amb 364 oficines a Catalunya, el País Valencià i la Comunitat de Madrid.

La missió de l'Obra Social Caixa Sabadell és fomentar el benestar social i el desenvolupament socioeconòmic i cultural; la seva prioritat actual és donar suport a discapacitats, gent gran, immigrants i persones en risc de marginació i cooperar al desenvolupament.

Les seves activitats clau són els Programes Immigració Caixa Sabadell, els Premis Gent Gran Caixa Sabadell i els Premis Caixa Sabadell (Àrea Assistencial i Social), el Premi Sant Joan Caixa Sabadell de literatura catalana, el festival gironí de músiques ètniques Caixa Sabadell Etnival i la formació ambiental a l'Espai Natura Caixa Sabadell.

La institució va organitzar el 2007 2.595 actes; el 48%, en col·laboració amb altres entitats. El seu pressupost per a aquest any, de 13,3 milions d'euros, equival al 26% del benefici net individual de Caixa Sabadell durant l'any passat. El màxim representant de l'Obra Social Caixa Sabadell és el president de la caixa, Salvador Soley, i Fermí Pons-Pons n'és el director.

OBRA SOCIAL DE “SA NOSTRA”

La raó de ser de “SA NOSTRA” Caixa de Balears, és la inversió directa dels beneficis obtinguts en tres àmbits de la societat: el medi ambient o patrimoni natural, l'assistència social i l'àmbit cultural.

La Fundació constitueix l'instrument mitjançant el qual “Sa Nostra” aconsegueix el seu objectiu fundacional de proveir béns i serveis d'interès general al conjunt de la societat, amb el propòsit de fomentar el desenvolupament i el benestar social i cultural en el seu àmbit geogràfic d'actuació, les Illes Balears, així com de promoure la conservació del patrimoni natural i del medi ambient.

L'Obra Social és conscient del gran paper que té en la configuració del dia a dia de la seva Comunitat Autònoma i per això dóna suport i fomenta totes aquelles activitats que contribueixin al benestar de tots els seus ciutadans.

En l'Àrea de Cultura destaquen els programes expositius que s'exhibeixen al Centre de Cultura de Palma i a les Sales de Cultura de les illes de Menorca, Eivissa i Pitiüses. En aquest punt cal destacar la celebració el 2004 del 15è aniversari del Centre de Cultura de Palma, un espai de referència per a l'activitat de l'illa de Mallorca en programació d'arts plàstiques, música, cinema i diferents cicles de conferències.

La convocatòria d'ajuts a projectes solidaris permet la col·laboració amb les entitats i associacions locals que treballen directament en els diferents sectors de l'assistència i l'ajut social. 10 anys de convocatòries han contribuït a l'enfortiment del sector.

CONSELL ASSESSOR PER AL DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE DE CATALUNYA

El Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible de Catalunya (CADS) és un òrgan de participació, consulta i assessorament del Govern de la Generalitat en relació amb les polítiques i actuacions sobre el desenvolupament sostenible. Integren el CADS 15 persones escollides en funció dels seus coneixements, la seva experiència i la seva vàlua científica o tècnica, que són nomenades pel Govern. Aquests consellers representen diferents sectors de la societat catalana, i mantenen totalment la seva independència quant a opinions i valoracions.

Així mateix, les tasques del CADS fan un especial èmfasi en la difusió dels valors ambientals i el foment de la cultura de la sostenibilitat en la societat catalana. Per difondre els seus treballs i els principals documents d'arreu en aquestes matèries, disposa de diverses col·leccions de publicacions (vegeu <http://www.cat-sostenible.org>).

La col·laboració del CADS amb Unescocat per a la publicació de les obres elaborades pel Wordwatch Institute es va iniciar l'any 2003. La qualitat i la vàlua d'aquests treballs, i també el seu gran interès, fan que aquesta col·laboració sigui satisfactòria per a ambdues parts. El públic que llegeix en català pot accedir, un any més, al contingut de l'*Estat del món* en la seva llengua.

UNESCOCAT – CENTRE UNESCO DE CATALUNYA

Unescocat - Centre UNESCO de Catalunya és una institució creada l'any 1984 com a referent de la UNESCO a Catalunya, per difondre i promoure els ideals i valors d'aquesta organització del sistema de les Nacions Unides. És l'única organització catalana que manté relacions oficials amb la UNESCO i alhora té estatut consultiu prop de l'ECOSOC i del Departament d'Informació Pública de les Nacions Unides.

Unescocat té per missió defensar i promoure el valor de les cultures principalment en els àmbits de la pau, els drets humans, el desenvolupament, l'educació, la sostenibilitat, el diàleg interreligiós, la diversitat lingüística i el patrimoni. Unescocat difon els programes i materials elaborats per la UNESCO i ofereix suport tècnic i visibilitat a l'acció de la societat civil de la UNESCO canalitzada a través de les xarxes de biblioteques, càtedres, escoles, associacions i clubs UNESCO de Catalunya.

La pluridisciplinarietat d'Unescocat li permet liderar projectes tan variats com ara la coordinació internacional de la iniciativa educativa multicultural Projecte Mediterrani Occidental; mòduls de formació i guies adreçats als cossos policials per promoure la diversitat cultural i la no-discriminació; campanyes d'informació per a comunitats immigrades; la coordinació de la xarxa internacional Linguapax per a la promoció de la diversitat lingüística i l'educació multilingüe; assessorament en matèria de protecció del patrimoni cultural; serveis d'assessorament per la prevenció i mediació de conflictes religiosos i culturals; i, seguint les prioritats marcades per l'ONU, nombrosos programes emmarcats en la dècada sobre l'Educació per al Desenvolupament Sostenible i la Dècada Aigua per la Vida.

PER A MÉS INFORMACIÓ:

Unescocat: Amélie Ponce, a.ponce@unescocat.org Tel. 93 476 32 70 // Mòbil 647 595 077

Gabinet de premsa: premsa@pauta-ec.com Tel. 93 362 10 45 // Mòbil 620 43 07 18